

УДК 61:02-12/1057-3

В.В. Войченко¹, В.В. В'юн¹, В.Д. Мішалов²РІДКІСНИЙ ВИПАДОК УТВОРЕННЯ ПЕРЕЛОМУ КІСТОК ЧЕРЕПА
З ОЗНАКАМИ РОЗШАРУВАННЯ¹Дніпропетровський обласний комунальний заклад „Бюро судово-медичної експертизи”
²Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, м. Київ

Резюме. У статті викладені морфологічні особливості та механізм утворення перелому кісток черепа з ознаками розшарування під час тривалого перебування частин трупа у воді.

Ключові слова: судово-медична експертиза, переломи, череп.

Із матеріалів справи відомо, що «...на камінях у воді Каховського водосховища, у стадії гнильних змін виявлено труп невідомого чоловіка. Причина смерті не встановлена. У лівій тім'яно-скроневій ділянці голови виявлена рана овальної форми, з нерівними клаптиковими краями, що проникає в порожнину черепа з його дефектом овальної форми, нерівними краями розмірами 8x7 см із частково-збереженими відламками, які лежать на твердій мозковій оболонці...» (рис. 1) [2].

Дослідження кісток шкіри голови і кісток черепа проведене у відділенні судово-медичної криміналістики [5].

Результати дослідження та їх обговорення.

1. На шматку шкіри голови, зміненого гниттям, мало місце ушкодження, з неправильними легко мінливими формами та розмірами, наближено 82x109 мм; краї поліморфні, нерівні, зі звивистим контуром, з великофестончастим профілем, представлені безформними звисаючими клаптями; краї не суміщаються за рахунок наявності чисельних наскрізних, неправильної форми дефектів шкіри, розмірами від 4x7 мм до 33x51 мм; клапти шкіри по краях значно стоншені, ступінь розчав-

Рис. 1. Місце виявлення трупа невідомого чоловіка на березі Каховського водосховища 20.02. 2013 р.

лення шкіри зменшується від центральних відділів ушкодження в бік країв шматка; є розшарування шкіри та апоневротичної оболонки, з утворенням неглибоких кишень, на стінках яких можна простежити множинні дрібні сторонні вclusions: коричневі волокнисті часточки рослинності, аморфні пілоподібні тьмяні часточки коричневого та сірого кольору та напівпрозорі тверді сферичні та безформні часточки кварцу (рис. 2) [1].

2. У лівих бокових відділах фрагмента склепіння черепа має місце руйнування кісткової тканини, неправильно овальної форми, загальними розмірами: по вертикалі – 71 мм; по горизонталі – 94 мм, які представлені наскрізним дефектом, неправильно овальної форми, розмірами: по вертикалі – 67 мм; по горизонталі – 71 мм; краї дефекту нерівні, звивисті, із зубчастим та з великозубчастим профілем; площини розломів скошені (рис. 3, 4).

3. У порожнині черепа (рис. 5) внутрішня компактна кісткова пластина нависає на 3-11 мм над зовнішньою компактною кістковою тканиною у вигляді карниза; по зовнішній поверхні склепіння, уздовж країв виявляються чисельні дугоподібної форми тріщини зовнішньої компакти, довжиною від 3 мм до 22 мм; по внутрішній поверхні, по краях дефекту простежуються нечисельні радіальні мікротріщини, довжиною 1-4-8мм; краї пошкодження розшаровані, а губчаста кісткова речовина поміж ними деформована, розім'ята, викришена з утворенням пустот, що надає краям немов спресованого виду.

На зовнішній поверхні склепіння по краях дефекту мали місце чисельні мікротраси у вигляді лінійних подряпин, орієнтованих переважно горизонтально, що були заподіяні при чисельних ковзних діях на кістку тупого твердого предмета з нерівною шорсткою поверхнею та гострими дрібними виступами (рис. 6) [3].

Подібні подряпини /але в меншій кількості/ були виявлені на виступаючих у просвіт отвору ділянках внутрішньої компакти, у місцях, де була розташована раніше /а зараз повністю зруйнована/ губчаста кісткова речовина, і утворились площадки із заглаженою поверхнею; локально-конструкційні та конструкційні руйнування на черепі не виявлені.

Рис. 2. Шматок шкіри з тім'яно-скроневої ділянки голови трупа невідомого чоловіка, що був представлений на дослідження

Рис. 4. Характер країв дефекту склепіння черепа

Наведені вище морфологічні особливості дефекту лівих бокових відділів склепіння черепа невідомого чоловіка та можливий механізм його утворення дали підстави визначити в нього наявність саме **розшаровуючого** перелому кісток склепіння черепа. Розшаровуючий перелом – це єдиний вид переломів черепа, по якому можна судити про кількість ударів. Вперше описаний Л.В. Станіславським. Виникає від неоднократної дії в одну і ту ж саму ділянку предметом з обмеженою поверхнею і невеликої сили. Його утворення включає чотири фази, що супроводжуються послідовним руйнуванням губчастої речовини (розшаровування балок), відшаруванням зовнішньої і внутрішньої кісткових пластинок у результаті руйнування губчастої речовини (на відміну від звичайного вдавненого перелому, де подібне має місце за рахунок прогинання зовнішньої кісткової пластинки) і завершується утворенням вдавненого або дірчастого перелому[3-6].

Диференціювати розшаровуючі переломи слід за такими ознаками:

- краї відламків, що утворилися внаслідок розшаровуючого перелому, – прямовисні або прямі, а в дірчастого - скошені (конусоподібні) під кутами, близькими до 45-60°;
- краї уламка східцеподібні (за рахунок розшарування губчастої речовини);
- у губчастій речовині мають місце щілини в площині розшаровуючого перелому.

Рис. 3. Вузловий знімок дефекту лівих бокових відділів склепіння черепа невідомого чоловіка. Вид ззовні

Рис. 5. Вузловий знімок дефекту лівих бокових відділів склепіння черепа невідомого чоловіка. Вид з середини (з порожнини) черепа

Отже, якщо виявляється перелом такого типу, то можна вважати, що було нанесено не менше чотирьох ударів (в експерименті мало місце 6-10 ударів).

3. Ознак просякнення кров'ю (крововиливів) шкіри та кісткової тканини по краях ушкоджень не виявлено.

4. Враховуючи виявлені морфологічні особливості ушкоджень на представленому шматку шкіри з лівої тім'яно-скроневої ділянки голови і характер руйнувань кісткової тканини в лівих бокових відділах фрагмента склепіння черепа, є можливість висловитись про те, що порушення цілісності м'яких покривів голови та відповідні їм за локалізацією руйнування кісток склепіння черепа цілком могли утворитися внаслідок сумарних чисельних періодичних слабкодозованих підпорогових /на межі міцності кісткової тканини/ зовнішніх ковзно-ударних навантажень на дану ділянку голови тупого твердого предмета жорсткої конструкції, з нерівною шорсткою і з

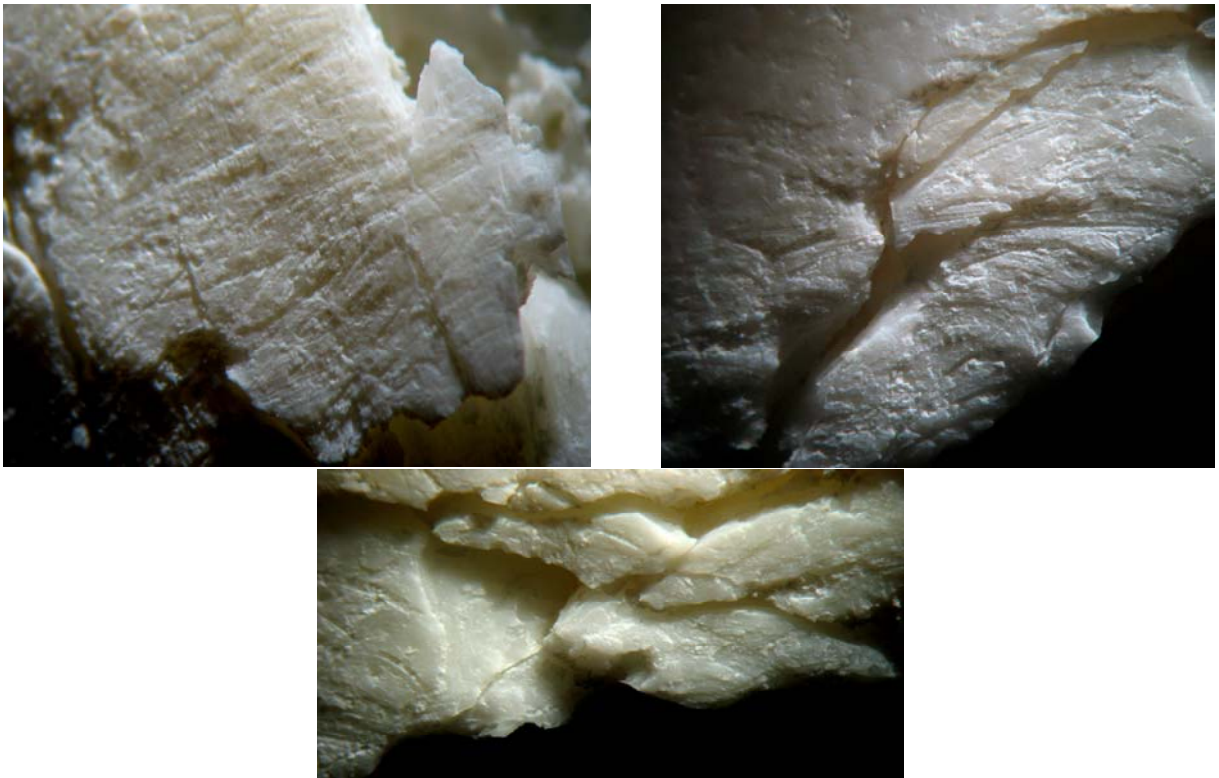

Рис. 6. Множинні мікротраси на краях дефекту кісток склепіння черепа. 36.х8

Рис. 7. Вид зверху

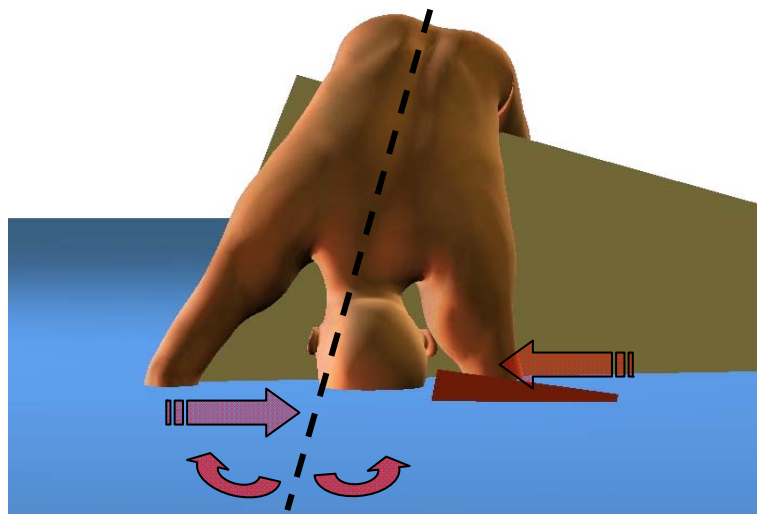

Рис. 8. Прогнозоване утворення ушкоджень голови за умов тривалого перебування трупа на камінні, головою донизу на висоті рівня води водосховища та заподіяння лівій бічній поверхні голови чисельних, відносно непотужних коливальних ударів об гострий виступ суміжно розташованого каміння під зовнішнім впливом на тіло водяних хвиль берегової лінії

гострими дрібними виступами його контактуючою поверхнею.

5. Беручи до уваги відомі обставини справи та результати проведеного ситуаційного судово-медичного дослідження (реконструкція методом трьохвимірного моделювання умов перебування трупа на місці його виявлення та відтворення прогнозовано можливого механізму утворення ушкоджень) (рис. 7, 8), є всі підстави припустити утворення розшаровуючого перелому в ділянці голови ліворуч трупа невідомого чоловіка, за

умов тривалого перебування тіла трупа на камінні, головою донизу на висоті рівня води водосховища, та чисельних, відносно непотужних ударів лівою боковою поверхнею голови об гострий виступ поруч розташованого каміння, під зовнішнім впливом на тіло коливань водяних хвиль берегової лінії.

Література

1. Громов А.П. Судебно-медицинское исследование трупа / А.П. Громов, Л.В. Капустин. – М.: Медицина, 1991. – 320 с.

2. Диагностикум механизмов и морфологии переломов при тупой травме скелета / В.Э. Янковский, В.П. Новоселов, Б.А. Саркисян [и др.]; под ред. В.Н. Крюкова. – Новосибирск: Наука, 2011. – 522 с.
3. Медико-криминалистическая идентификация. Настольная книга судебно-медицинского эксперта / Под общей ред. доктора мед. наук, проф. В.И. Томилина. – М.: Издательская группа НОРМА-ИНФРА, 2000. – 472 с.
4. Тагаев Н.Н. Судебная медицина: 2-е издание / Н.Н. Тагаев. – Х.: Фактор, 2012. – 1296 с.
5. Филипчук О.В. Посібник з судово-медичної криміналістики / О.В. Филипчук, М.М. Шевчук. – Львів: Добра справа, 2010. – 572 с.
6. Хохлов В.В. Судебная медицина: Руководство / В.В. Хохлов, Л.Е. Кузнецов. – Смоленск, 2006. – 237 с.

РЕДКОСТНЫЙ СЛУЧАЙ ОБРАЗОВАНИЯ ПЕРЕЛОМА КОСТЕЙ ЧЕРЕПА С ПРИЗНАКАМИ РАССЛОЕНИЯ

В.В. Войченко¹, В.В. В'юн¹, В.Д. Мишалов²

Резюме. В статье изложены морфологические особенности и механизм образования перелома костей черепа с признаками расслоения во время продолжительного пребывания частей трупа в воде.

Ключевые слова: судебно-медицинская экспертиза, переломы, череп.

A RARE CASE OF THE FORMATION OF A FRACTURE OF THE CRANIUM BONES WITH THE SIGNS OF DISSECTION

V.V. Voichenko¹, V.V. V'yun¹, V.D. Mishalov²

Abstract. The paper presents the morphological characteristics and the mechanism of the formation of a fracture of the skull bones with the signs of dissection during a long stay of parts of a corpse in water.

Key words: forensic-medical examination, fractures, skull.

¹Regional Municipal Establishment «Bureau of Forensic-Medical Examination» (Dnipropetrovsk)

²National Medical Academy Named after P.L. Shupyk (Kyiv)

Рецензент – проф. В.Т. Бачинський

Buk. Med. Herald. – 2013. – Vol. 17, № 3 (67), part 1. – P. 35-38

Надійшла до редакції 08.05.2013 року

© В.В. Войченко, В.В. В'юн, В.Д. Мішалов, 2013

УДК 616-079.6+611.718+616.718.8

В.М. Волошинович

ВІДТВОРЕННЯ ДОВЖИНИ СТОПИ В ОСІБ ЧОЛОВІЧОЇ СТАТІ ЗА РЕНТГЕНОГРАММЕТРИЧНИМИ ПАРАМЕТРАМИ ПЛЕСНОВИХ КІСТОК

ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет”

Резюме. Можливість визначення антропометричних параметрів загиблої особи може мати вирішальне значення для ідентифікації кісткових залишків, особливо при виявленні коротких трубчастих кісток стопи. Дане дослідження засноване на вивченні рентгенограм-

метричних параметрів кісток стопи та їх взаємозв'язку з довжиною стопи. У результаті розроблено рівняння лінійної регресії для відтворення довжини стопи за довжиною плеснових кісток.

Ключові слова: довжина стопи, плеснові кістки.

Вступ. Кісткові рештки являють собою досить складний об'єкт для вивчення. Хоча за останні десятиріччя проведено кілька ґрунтовних досліджень за різними кістками скелета людини, але вони не змогли вирішити всіх питань, необхідних для ідентифікації особи [1]. Можливість визначення антропометричних параметрів загиблої особи може мати вирішальне значення для ідентифікації кісткових залишків, особливо при виявленні коротких трубчастих кісток стопи. Рядом авторів розроблено рівняння регресії для відтворення зросту дорослих чоловіків за довжи-

ною I та II плеснових кісток [2]. Окрім визначення зросту, важливим параметром є також довжина стопи, особливо в період до, під час та після статевого дозрівання.

Мета дослідження. Розробити критерії для відтворення довжини стопи в осіб чоловічої статі в період до, під час та після статевого дозрівання за рентгенограмметричними параметрами кісток стопи.

Матеріал і методи. Вивчено 216 рентгенограм стоп практично здорових осіб чоловічої статі віком від 1 до 21 року. Перед рентгенографією

© В.М. Волошинович, 2013